

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma

Euroopan sosiaalirahasto (ESR+)

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Valintaesitys

12.11.2025 Dnro: EURA 2021/211988/09
02 01 01/2025/ESAELY

Hankkeen perustiedot

Hankkeen julkinen nimi

Nuorten päihteiden käytön ja syrjäytymisen ehkäisy Etelä-Savossa

Hakijan virallinen nimi

Etelä-Savon hyvinvointialue

Hakemusnumero

211988

Saapumispäivämäärä

30.09.2025

Alkamispäivämäärä

01.01.2026

Päättymispäivämäärä

31.12.2026

Viranomainen

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kokouksen päivämäärä

Hakuilmoitus

Etelä-Savon ESR+ hankehaku (2/2025)

Hakuilmoituksen tunnus

ESAELY-110

Käsittelijä

Pia Marjaana Pirskanen

Toimintalinja

4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi

Erityistavoite

4.3. Yhdenvertaiseen osallisuuteen

Tukimuoto

Työllisyyden, osaamisen ja sosiaalisen osallisuuden tukemiseen liittyvä kehittämishanke

Hanke toteutetaan: Yhden toteuttajan hankkeena

Kuvaus hankkeen sisällöstä

Etelä-Savossa nuorten päihteiden käyttö ja syrjäytymisriski ovat kasvaneet. Tarvitaan koko yhteisön kattava, ennaltaehkäisevä toimintamalli, joka perustuu Islannin mallin periaatteisiin: varhainen puuttuminen, yhteisöllisyys ja pitkäjänteinen yhteistyö.

Etelä-Savossa on toimivat sosiaali- ja terveydenhuollonpalvelut, mutta painopiste näyttäytyy olevan raskaiden palvelujen tuottamisessa. Jotta pystyisimme vaikuttamaan nuorten päihteiden käyttöön, on palvelujen painopistettä saatava siirrettyä ennaltaehkäiseviin toimiin, jotka tutkitusti ovat tuottaneet tuloksia. Meidän on päästävä paremmin kiinni juurisyihin, miksi nuoret käyttävät päihteitä. Tarvitsemme tiiviimpää laaja-alaista yhteistyötä hyvinvointialueen ja kuntien eri toimijoiden kesken. Mallin avulla parannetaan lasten ja nuorten kasvuympäristöä. Malli korostaa yhteisöllistä toimintaa sekä osallistaa ja tukee yhteisöä tekemään sovittuja toimenpiteitä tietoon pohjautuen. Malli tuo yhteen eri viranomaistahot, päättäjät ja muut yhteisön jäsenet, jotka yhdessä ratkovat nuorten hyvinvointiin liittyviä haasteita. Haasteiden ratkaiseminen vaatii pitkäjänteistä ja -aikaista toimintaa ja sitoutumista sekä yhteisten resurssien yhteensovittamista ja hyödyntämistä. Toimintamallissa vahvistetaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin suojaavia tekijöitä ja vähennetään riskitekijöitä. Toimintamalli vahvistaa monialaista verkostorakennetta, tuo näkyväksi maakunnassa toteutettavat toimenpiteet, jotta ne voidaan kohdistaa aiempaa paremmin sekä hyödyntää kerättyä kokemusperäistä tietoa toimenpiteiden valmistelussa. Toimintamalliin sitoutetaan nuorten koko yhteisö (koti, perhe, ystävät, koulu, vapaa-aika, harrastukset).

Hanke tavoittelee pitkänaikavälin muutosta nuorten päihteidenkäyttöön, mutta vaikuttaa myös kokonaisvaltaisesti mielenterveys- ja käytöshaasteisiin, arjen hallintaan ja turvalliseen arkeen sekä elintapoihin liittyen. Etelä-Savon ennaltaehkäisevä toimintamalli perustuu Islannin mallin mukaisiin periaatteisiin. Toimintamalli sisällytetään osaksi Etelä-Savon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa sekä siten osaksi myös alueellista laajempaa hyvinvointisuunnitelmaa.

Hankkeen toimenpiteet

- Paikallisen verkoston kokoaminen ja yhteisen toimintamallin rakentaminen (kunnat, koulut, perheet, järjestöt, hyvinvointialue). Monialaisen verkoston kokoamisessa hyödynnetään olemassa olevia Etelä-Savon hyvinvointialueen, kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyössä toteutuvia lasten, nuorten ja perheiden asioita käsitteleviä työryhmiä.
- Tiedonkeruu nuorilta (esim. 8.–9. luokkalaisten kyselyt) ja tulosten hyödyntäminen toimenpiteiden suunnittelussa. Hyödynnetään systemaattista strukturoitua kyselyä, jonka on luonut Planet Youth. Kyselyn avulla kerätään tietoa Etelä-Savon nuorten hyvinvoinnin tilasta ja nuorten kokemuksista. Kerätyn tiedon perusteella valmistellaan maakunta- ja kuntakohtaisesti toteutettavat toimenpiteet.
- Yhteisön osallistaminen ja sitouttaminen: vanhempainillat, työpajat, viestintä.
- Yhteisten tavoitteiden asettaminen ja konkreettisten ehkäisevien toimenpiteiden toteutus kouluissa ja vapaa-ajalla. Toimenpiteet toteutetaan Etelä-Savon kunnissa monialaisen verkoston avulla.
- Mallin juurruttaminen osaksi alueen pysyvää toimintaa.

Lisätietoja hakemuksesta

Etelä-Savon ESR+ -hankehaussa (2/2025) (hakutunnus ESAELY-110) on mahdollistettu vakioidun kertakorvauksen hakeminen kokonaiskustannuksiltaan 50 000 euron hankkeille. Vakioidulla kertakorvauksella rahoitetaan esiselvityksiä haastavien ja laajojen teemojen edistämiseksi. Hankkeen tuloksena syntyy raportti, jossa on analysoitu ongelmaa sekä esitetty vaihtoehdot ongelman ratkaisemiseksi. Tuen hakijan ei tarvitse hakemuksessa esittää kertakorvaushankkeelle erikseen kustannusarviota.

Hakemuksella rahoitusta haetaan Eloisan toteuttaman 5-vuotisen projektin 1. vaiheeseen, joka on tarkoitus toteuttaa vuoden 2026 aikana. Sisällöllisesti hankkeen kustannukset kohdistuvat Planet Youth-organisaatiolta hankittavaan asiantuntijapalveluun, jonka kustannukset ensimmäisen vuoden osalta ovat 140 000€. Kehittämisrahaa haetaan em. palvelun hankinnan toteuttamiseen ja osallistuvat Etelä-Savon kunnat jakavat jäljelle jäävän 90 000€. Hyvinvointialue Eloisa kattaa hankkeeseen työtehtävän hoitamiseen palkattavan koordinaattorin kustannukset esiselvityshankkeen ulkopuolella.

Hankkeen toteutusalue

Onko hankkeen toiminta valtakunnallista?

Ei

Maakunnat

Etelä-Savo

Kunnat

Enonkoski, Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju, Pieksämäki, Puumala, Rantasalmi, Savonlinna, Sulkava

Kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman tiivistelmä**Kustannusarviota ohjaavat kustannusmallivalinnat**

Kustannusmalli	Vakioitu kertakorvaus
Palkkakustannusten ilmoitustapa	
Matkakustannusten ilmoitustapa	
Sisältyykö arvonlisävero kustannuksiin?	Ei

Kustannusarvion tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Hylätyt €
Kustannusarvio yhteensä	50 000	0	

Rahoitussuunnitelman tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Osuus %
1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	50 000	0	0
2 Omarahoitus: Ei omarahoitusta	0	0	0
3 Kuntarahoitus	0	0	0
4 Muu julkinen rahoitus	0	0	0
5 Yksityinen rahoitus	0	0	0
Rahoitussuunnitelma yhteensä	50 000	0	100,00

Rahoittajan arvio hankkeesta

Valtioneuvoston asetus alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (867/2021) määrää 4§:ssä, että kehittämishankkeessa tuen määrä on enintään 80% hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista, jollei poikkeamiseen ole erityistä syytä. Hanketta on haettu 100%:n rahoitusosuudella, eikä hakija osoita hankkeelle omarahoitusta. Hakija perustelee omarahoitusosuuden puuttumista sillä, että se kattaa itse selvitystä tekevän koordinaattorin palkkakustannuksen ja lisäksi alueen kunnat jakavat asiantuntijapalvelun hankinnasta jäljelle jäävän rahoitusosuuden. Omarahoitusosuuden puuttumiseen ei kuitenkaan nähdä olevan erityistä ja perusteltua syytä.

Hanke ei myöskään täytä kaikkia yleisiä valintaperusteita voidakseen tulla rahoitetuksi:

1. Hakemuksessa kuvatun hankkeen toimenpiteet ja tuen hakija kuuluvat sen rahaston säädösten soveltamisalan piiriin, josta tukea haetaan. Hankkeen toimenpiteet voidaan kohdentaa yleisasetuksen liitteessä mainittuun tukitoimityyppiin ja tuettava toiminta on ohjelman erityistavoitteen mukaista.

Hanke ei ole tavoitteellista, esiselvitysluonteista kehittämistoimintaa, vaan kyse on ostopalvelutyypisistä hankinnasta, jonka kustannukset on tarkoitus kattaa osittain haetun hankkeen rahoituksella. Hanke sisältää

ostopalveluna toteutettavan konsultaation ja kehittämistuen islantilaiselta Planet Youth -organisaatiolta. Sen puitteissa toteutetaan kysely ja datan keruu, aineiston analysointi, toimenpide-ehdotukset sekä koordinaation tuki etelä-savolaisten nuorten hyvinvoinnin tilasta ja kokemuksista.

3. Hankkeella on konkreettinen hankesuunnitelma, joka pohjautuu tunnistettuun tarpeeseen ja joka edistää Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman erityistavoitteen tavoitteiden tuloksellista toteutumista. Hankkeen eteneminen on seurattavissa ja todennettavissa hankesuunnitelman perusteella.

Hankesuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eivät vastaa hankkeesta aiheutuvien kustannusten sisältöä, joten esitetty suunnitelma hankkeen toteuttamiseksi ei ole realistinen. Esiselvityshankkeelle esitetyt tuotokset eivät ole riittävän konkreettisia hankkeessa saavutettavien tulosten arvioimiseksi ja osa tuloksista syntyy hankkeen ulkopuolella.

5. Hankkeelle on hakemuksessa esitetty tarkoituksenmukaiset resurssit. Tuen hakijalla on tarvittava osaaminen hankesuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Esiselvityshankkeen kustannukset kohdistuvat hankkeessa tehtävän ostopalvelun hankintaan. Varsinainen kehittämistyö tapahtuu hankkeen ulkopuolella, sillä hanke kohdistuu ainoastaan hankinnasta aiheutuvien ostopalvelukustannusten kattamiseen.

10. Tukea ei myönnetä yleisenä toimintatukena.

Hankkeen katsotaan olevan yleistä toimintatukea hakijana toimivalle Etelä-Savon hyvinvointialueelle, sillä rahoitusta on tarkoitus hyödyntää ulkopuolelta hankittavan ostopalvelun toteuttamiseen, eikä esiselvitykselle haettu rahoitus siten suoraan kohdistu hankkeessa toteutettavaan kehittämistoimintaan.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Etelä-Savon ELY-keskuksen hankeryhmä 6.10.2025

Etelä-Savon ELY-keskuksen rakennerahastopalveluiden rahoituskokous 17.11.2025

Etelä-Savon maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö 9.12.2025

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä

Ei